

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lăpovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgneana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 20—, pe 1/2 an K 10—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 21 Decembrie 1901.

Nr. 50.

Acțiunea de consolidare.

Delegațiunea băncilor s'a întrunit Marți, în 17 Decembrie a. c., la o ședință în Sibiu, în care s'a ocupat cu executarea concluzelor conferinței Directorilor de bancă din luna Septembrie.

Hotărârile acelei conferințe au fost comunicate direcțiunilor băncilor asociate, și până la data ședinței Delegațiunii au intrat la biroul acesteia responsurile aproape ale totalității institutelor recercate. Aceste responsuri, cu puține excepțiuni ce privesc mai mult numai chestiuni de importanță secundară, cuprind aprobarea principiilor enunțate de conferința din Septembrie și angajamentul băncilor asociate la executarea lor.

Pe această basă Delegațiunea a decis, ca — lăsând în suspens chestiunile cu privire la cari s'au ivit divergențe de vederi mai esențiale, — să-și înceapă activitatea pentru realizarea reformelor stabilite de ultima conferință generală, și în acest scop va adresa băncilor asociate în timp apropiat un circular, care se va extinde asupra tuturor momentelor de actualitate ale acțiunii noastre de consolidare.

Și pân' atunci putem însă anticipa cu satisfacție avisul, că acea parte a hotărârilor conferinței din Septembrie, care a obținut aprobarea aproape unanimă a băncilor asociate, au fost chiar reformele organice cuprinse în punctul VIII al procesului verbal, adică crearea garanțiilor consolidării și viitorului institutelor noastre financiare.

Organizațiunea întemeiată prin conferințele generale de pân' aci, ce e drept, nu are putere de executivă, și prin urmare nu va pute, dar nici nu intenționează a constrânge cercurile interesate la observarea hotărârilor sale. Scopul ce ea urmărește nu este altul

decât a convinge elementele conducătoare ale băncilor noastre despre necesitatea și foloasele acțiunii ce a inițiat, și din acest punct de vedere poate fi pe deplin mulțămită cu rezultatele obținute.

Căci aderența a patru din cinci părți ale băncilor asociate, câte s'au declarat pân' acum asupra hotărârilor conferinței, ne dă o garanție suficientă, că principiile enunțate în aceste hotărâri, în urma acțiunii autonome a băncilor asociate, — treptat și în cadrul posibilității, — se vor și valida în organismul acestora.

Numai atât a fost și a putut fi problema și datoria conferinței și Delegațiunii. Remâne acum ca băncile asociate, fie care pentru sine, să-și facă datoria față de publicul lor, și să îngrijească ca cuvântul conferinței trup să se facă.

Ceea-ce băncile vor face în această direcțiune, va fi făcut în interesul lor propriu, și tot numai al lor și al publicului lor va fi rodul muncii ce-și vor impune în scopul arătat.

În fine mai avem să amintim și dispozițiunile ce Delegațiunea le a luat cu privire la foaia noastră, care în sensul concluzelor conferinței din Septembrie are să devină în realitate un organ publicistic central al institutelor noastre de credit.

După-ce aceste concluse au obținut aprobarea băncilor asociate, Delegațiunea a și început executarea lor, și spre a înlesni realizarea scopului urmărit prin această foaie, a căutat să o facă mai accesibilă pentru cercurile interesate, și a dispus că cu începere dela anul nou prețul ei de prenumerațiune să se reducă la 16 Cor. pe an, iar taxa inserțiunilor pentru publicațiunile oficiale ale băncilor asociate cu 50% ale tarifului normal.

În numărul viitor, — cel din urmă pentru anul curent, — vom reveni mai pe larg asu-

pra acestor dispozițiuni. Dar și de astădată înregistrăm cu deosebită satisfacțiune faptul, că încercarea noastră de a ridica și desvolta această întreprindere publicistică prin transformarea ei într'o foaie septemănală, a fost încoronată de succes, și că cercurile în al căror serviciu ne am pus, au apretiat năsuințele și ostenelile noastre și le au încurajat și pentru viitor, prin votul lor aprobător.

Acest succes ne va da puteri noue în lucrarea noastră viitoare și va fi un indemn nou pentru noi, de a consacra toate forțele noastre dezvoltării și consolidării organizațiunii economice-financiare a poporului nostru.

Remunerațiunea comitetului de supraveghiare.

În privința remunerațiunii membrilor comitetului de supraveghiare legea nu conține nici un fel de dispozițiune și lasă chestiunea aceasta cu totul la buna chibzuială a societății. După-ce însă în ziua de astăzi fiecare muncă poate reflecta la o răsplată corăspunzătoare, cele mai multe statute se îngrijesc de remunerarea membrilor comitetului de supraveghiare. În lipsă de astfel de dispozițiuni, membrii acestui comitet nu au drept să pretindă nimic, sub nici un titlu; cel mult pot cere rebonificarea speselor efective avute cu indeplinirea agendelor lor. Dacă statutele nu prevăd nimic cu privire la remunerarea comitetului de supraveghiare, atunci adunarea generală este în drept a-i vota o remunerațiune în contul speselor societății; excepționând de sine înțeles cazul, când în statute se spune expres, că membrii comitetului de supraveghiare au să și implinească agendele *gratuit*. O parte anumită a profitului curat anual s'ar pute vota comitetului de supraveghiare din partea adunării generale numai, dacă aceasta s'ar admite prin statute, căci altcum adunarea generală ar călca dispozițiunile statutelor, relative la distribuirea profitului curat. Prin urmare aci poate fi vorba numai de remunerațiuni, cari se pot plăti ca spese, în sarcina anului de gestiune curent.

Remunerațiunile, pe cari le stabilesc statutele ori adunările generale, se dau pentru toate agendele aparținătoare competenței comitetului de supraveghiare; așadară pentru participare la ședințele comitetului, pentru control, pentru examinarea conturilor și a bilanțului etc., din care cauză taxe separate pentru lucrări de natura aceasta nu se pot pretinde. Alte lucrări însă, pe cari le implinesc singuratici membrii ai comitetului de supraveghiare, în urma unui mandat primit dela societate și cari nu stau în legătură cu obligăamentul lor de control, sunt a se remunera separat; d. ex. dacă un architect compune un plan ori dacă un avocat execută o cauză procesuală sau neprocesuală.

Remunerațiunile sunt mai de multe feluri: tantieme, onorare sau salarii, resp. onorare și tantieme cumulate.

Salariile sunt anumite taxe anuale, înainte fixate, neatârnoate de rezultatul întreprinderii, pe cari membrii comitetului de supraveghiare le ridică dela cassa societății în rate anticipative sau decursive. Astfel de remunerațiuni poate pretinde, în cadrul statutelor, fiecare membru al comitetului de supraveghiare, până la depunerea sau expirarea mandatului său; urmând aceasta, remunerațiunea înceată imediat; termin de anunț nu există, căci membrii comitetului de supraveghiare nu pot fi considerați ca funcționari comerciali. Salarul fixat nu se poate detrage nici unui membru al comitetului de supraveghiare, sub cuvânt, că nu și-a indeplinit datorințele; aceasta o poate face societatea numai, dacă totodată absoalvă pe respectivul dela funcțiunea sa, în care cas membrul absolvat poate pretinde desdaunare pe cale procesuală.

Tantiemă se numesce o anumită cuotă statutară a profitului curat anual, care se distribue între membrii comitetului de supraveghiare drept resplată a ostenelelor lor. Tantiemele se pot fixa, ce este drept, și după *câștigul brut*; aceasta însă se întempla rar și nu concordează cu interesele societății; din motivul acesta se fixează tantiemele, de regulă, dela *profitul net*, care rezultă după detragerea tuturor cheltuielilor din câștigul brut. Cheia de distribuire trebuie să o statorească statutele, cari au să arete și aceea, câte procente ale venitului curat sunt a se împărți între toți membrii comitetului de supraveghiare împreună. În privința distribuiri acestei sume totale între singuratici membri ai comitetului de supraveghiare, statutele de regulă nu conțin și nici nu pot conține dispozițiuni, fiind-că proporțiunea aceasta nu poate fi egală în toate casurile. Distribuerea tantiemei, ce compete comitetului de supraveghiare în totalitatea sa, trebuie să se facă exclusiv prin membrii acestui comitet. Este us, ca presidentul să primească două părți, iar ceilalți membrii câte o parte; dar se poate face împărțirea și astfel, ca acei membrii, cari au prestat mai mult, să participe la remunerațiunea comună cu o cuotă mai mare. Dacă propunerea făcută în direcțiunea aceasta nu ar întruni consimțământul tuturor, atunci distribuerea va avé să se facă în proporțiune egală, cu alte cuvinte aci majoritatea nu poate aduce concluse obligătoare. În casul acesta primesce resplată egală fiecare membru al comitetului de supraveghiare, va să dică și acela, care n'a prestat nimic; relativ la aceasta o decisiune a unui for superior judecătoresc din Germania a enunțat, că dreptul acesta al membrilor comitetului de supraveghiare nu poate fi atăcat, fiind-că remunerațiunea se dă nu numai pentru munca prestată, ci și pentru *responsabilitatea* purtată.

Altă întrebare este, în ce proporțiune pot pretinde tantiemă membrii comitetului de supraveghiare aleși ori repășiți în cursul anului. Nu încape indoială, că acestia pot participa la tantiema anuală numai pro

rata temporis. Cuota cuvenită însă este a se plăti necondiționat, fără considerare dacă câștigul curat, din care se distribuie tantiema, s'a realizat atunci, când respectivii au fost membrii în comitetul de supraveghiere sau altădată.

Dacă nu este câștig curat, comitetul de supraveghiere nu poate pretinde remunerațiune; excepționând, de sine înțeles, cazul, când statutele ar conține în privința aceasta oarecari dispozițiuni positive. Adunarea generală însă, întrucât nu este în contradicere cu statutele, este în drept a vota un onorar anumit în contul cheltuielilor anului de gestiune curent.

Unii cred, că este injust, ca venitul transpus din anul precedent să se detrage din venitul curat ajuns la distribuire, și tantiema comitetului de supraveghiere să se calculeze numai dela rest; aceasta din motiv, că suma din cheltuieli s'a adăugat la timpul său la averea societății și s'a administrat și controlat împreună cu aceasta.¹⁾ Părerea aceasta însă este greșită, fiindcă în contul anului proximo se transpune de regulă restul de profit, rămas după detragera tantiemelor și dividendelor statutare, prin ținere din venitul acestor membrii comitetului de supraveghiere și-au luat deja tantiema ce le compete.

Onorare se numesc remunerațiunile pe cari le stătoresc adunarea generală, după încheierea anului de gestiune, fără privire la mărimea venitului curat. Aceasta este obligată să o facă, dacă așa pretind statutele, și este îndreptățită, când statutele nu conțin nici o dispozițiune. Mărimea remunerațiunilor și proporțiunea, în care sunt a se distribui acelea între membrii comitetului de supraveghiere, le stabilește adunarea generală după plac; singuraticii membrii ai comitetului de supraveghiere se pot excluda dela remunerațiunile de natura aceasta numai, când ele nu sunt prevăzute în statute, ci se votează din propria inițiativă a adunării generale. În cazul prim participă la onorare toți membrii comitetului de supraveghiere în părți *egale*; în cazul din urmă adunarea generală poate satorii onorarele *după persoane*; dar dacă distribuirea o încredințează comitetului de supraveghiere atunci aceasta încă are să se facă în părți egale, întrucât membrii comitetului nu convin în unanimitate asupra unui alt mod de distribuire.

În ce privește pe membrii direcțiunii, par a fi mai avantajoase salariile fixe, pe când pentru membrii comitetului de supraveghiere este mai practic să fie remunerați în conformitate cu venitul curat, cu alte cuvinte să fie împărțâșiți cu tantieme. Chemarea direcțiunii reclamă muncă, grijă și osteneală continuă, din care cauză salariile fixe sunt mai acomodate a atrage oameni de specialitate la împlinirea posturilor de membrii în direcțiune.

Comitetul de supraveghiere însă face servicii numai din când în când și societatea nu trebuie să se teamă, că cu scop de a mări tantiema, organul acesta

o va seduce la întreprinderi riscate, fiindcă conducerea afacerilor și administrațiunea nu se țin de competența lui. Tantiemele sunt a se preferi față de salariile fixe și din motivul acela, că în cazul prim membrii comitetului de supraveghiere au mai mult interes de a urmări cu atențiune continuă administrațiunea și a o controla cu conștiințioasă. Sistemul de remunerare al comitetului de supraveghiere depinde dealtceum și de organizațiunea și scopul singuraticelor societăți pe acțiuni, așa că în privința aceasta nu se poate stabili o regulă, care să nu sufere și excepțiuni.

Importanța valutei noi.

a) *Întreprinderile de transport.*¹⁾

⊙ Un factor important al vieții economice de astăzi sunt fără îndoială societățile și institutele de transport.

Partea cea mai însemnată din sutele de milioane florini pe cari le încasează în fie-care an căile ferate austro-ungare, se răfuiesc în aur. Tarifele căilor ferate internaționale cuprind cifre în valută de aur, prin urmare căile noastre încă primesc competența corespunzătoare de fracht în aceeași valută.

Cantitățile de aur încasate pe calea aceasta, în mare parte iarăși ajung în străinătate, fiindcă partea preponderantă a obligațiunilor și priorităților emise de căile noastre ferate sunt plasate în străinătate, care încasează dobânda în aur. Este deci prea evident, că regularea valutei este de o deosebită importanță pentru căile noastre ferate, cari în continuu au să țină cont de agio.

Acele societăți de transport deci, a căror încasotarifal de aur este mai mare, decât deficitul de agiu la cupoane, perd în urma diferenței mici, cu cât fiorinul de aur este mai ușor, prin relațiunea fixată de 1=2·10 franci.

Din contră însă, acele societăți de transport, a căror încasări tarifale sunt mai mici, au un avantaj, fiindcă își răfuiesc datoriile din străinătate cu bani mai ușori.

Cum că aceste diferențe nu sunt bagatele, ne vom pute convinge din următoarele cifre.

Perderile la cursul de devise, spre exemplu la calea ferată de stat, au variat în decursul anilor 1881—1891 între 2—3¹/₂ milioane florini, la calea ferată de sud între 2¹/₂—4 milioane florini. Fiecare crucer cu care fluctuează cursul aurului, însemnează pentru calea ferată de stat un beneficiu sau o daună de 140,000 fl., iar la calea ferată de sud un profit sau pierdere de curs de 270,000 fl.

Aceste cifre vor deveni mai clare, dacă vom ține cont de împrejurarea, că din obligațiunile căii ferate de sud sunt 831 mil. fl. plasate în străinătate, și de cele de cale ferată de stat 346 mil. florini.

Aceste societăți la oaltă au în total o datorie de priorități în sumă de 1128 mil. fl. Prin urmare 95% sunt în străinătate, unde trebuia să plătească agiul schimbăcios. Cele dișe referitor la căile ferate se pot aplica și la celelalte institute sau societăți de comunicațiune.

¹⁾ Bauer: „Der Aufsichtsrath“ pag. 30.

¹⁾ Profesor Robert Stern. „Kronen u. Gulden“.

b) *Proprietatea de capital.*

În articolele precedente am vorbit despre efectul fixării prețului aurului asupra tirgului de efecte, devise și valute.

Un moment principal, care a scos mai tare la iveală necesitatea trecerii la valuta de aur, zace în împrejurarea, că prin fluctuațiunile valutei austriace am fost singuri nevoiți să înscenăm un quasi joc în circulațiunea cu străinătatea, iar străinul, sau cum am dice tovarășul nostru, își asigurază premiul de risc în defavorul nostru pentru toți articolii ce suntem avisați a-i procura dela el.

Mai rămâne acum să se constate, că atari fluctuațiuni pe cine îl atinge mai simțitor.

Un membru al anchetei valutare a susținut, că dacă efectul relațiunii se va fixa asupra proprietății de capitale, să nu fie priviți drept factori decizători cei cu avere, ci în primul loc capitaliștii mai mici.

Oamenii, ale căror datorii întrec averea și renta ce posed, sunt foarte rari, și cei mai mulți îi aflăm de regulă în clasele mai distinse ale societății, fiindcă cei din clasele mai inferioare nu pot ajunge atât de ușor la credit.

Buletinul de curs și tabelele ministeriului de finance ne vor da deslușiri destul de importante în chestiunea, că cine anume sunt creditorii și cari sunt debitorii.

Debitori sunt:

Statul cu	fl. 5,316.600,000
Țările și comunele cu	„ 244.000,000
Institutele fonciare și societățile de cale ferată cu	„ 3,694.400,000
precum și celelalte diferite întreprinderi mari cu	„ 470.200,000

Și cari sunt creditorii? De sigur vor fi printre ei și unii oameni avuți, cari își plasează o parte din avere în efecte streine sau chiar și în cele indigene. Dar grosul de creditori se recrutează din sinul micilor capitaliști, cari nu sunt în pozițiune de a-și alege modul de plasare al capitalului lor, pentru că le lipsește priceperea pentru atari transacțiuni și astfel de regulă își plasează banii ca depozite la bănci, sau își procură efecte de stat din considerațiune la mai marea siguranță.

Din acest punct de vedere deci, se nasce întrebarea, că trecerea la valuta nouă nu produce o reducere abusivă în avere.

Capitalistul mare, care adeseori și ca speculant, face cu capitalul său transacțiuni mari și estinse, nu simțesce necondiționat reducțiunea prețului de cumpărare al aurului, dar o simte micul deponent.

Un moment favorabil pentru clasa de mijloc (din care se recrutează numerice partea cea mai mare de deponenți și proprietari de rente), zace pe de altă parte în împrejurarea, că consolidarea creditului de stat este în folosul proprietarului de rente; iar o reducțiune și mai mare a dobândii, care va fi o urmare naturală a regulării, va îndemna pe capitaliști să-și afle moduri de plasare mai rentabile.

Etalonul este un factor, de care proprietarii de capital trebuie să țină cont în prima linie.

Fiind dobânda prea mică, capitalul emigrează acolo, unde pre lângă aceeași securitate se poate obține o rentă mai mare. De câte-ori se 'ntemplă, că cineva își face calculul, că anume câtă dobândă trebuie să-i aducă capitalul pentru ca să poată trăi ca rentier. Este prea natural că în calculul acesta va trebui să țină cont de o dobândă fixă.

Dacă dorește cineva să aibă o rentă anuală de fl. 1000, în efecte sigure cu etalonul usitat în diferite țeri, atunci ar trebui să poseadă următoarele capitaluri și anume:

în Anglia cu dobânda consolelor de 2%	un capital de fl. 50,000—
„ Franția „ „ rentei de 3%	„ „ „ „ 33,333-33
„ Germania cu dobânda „ „ 3 1/2%	„ „ „ „ 28,570—
și în Austro-Ung. „ „ „ 4 1/2%	„ „ „ „ 22,222-22

Prin urmare pre lângă aceeași securitate produce capitalul în Austro-Ungaria de două ori atâta ca în Anglia, sau cu alte cuvinte în Anglia ar trebui să plasăm un capital de două ori mai mare ca în Austro-Ungaria pentru ca să avem aceeași rentă.

Această stare se va schimba nu peste multă vreme și la noi; fiindcă etalonul în țările cu valuta regulată este de regulă mai mic și în urma acestora se vor întâmpla modificări în modul de plasare al capitalurilor și cu deosebire la acele institute, cari în primul loc trebuie să țină cont de etalon, spre ex. caselle de păstrare și institutele de asigurare.

Situațiunea aceasta schimbată n'o vor simți în măsură atât de mare caselle de păstrare, fiindcă totdeuna este o diferență între dobânda împrumuturilor date și între dobânda de depozite. Vor simți însă efectul societățile de asigurare, cari vor trebui să reducă dividendele acționarilor, sau vor fi nevoite să urce tarifele de asigurare, prin ce ușor s'ar pute nasce un profit pe seama societăților streine.

Recapitulând cele dice despre *importanța valutei noue*, vom afla, că prin modificarea valorii banilor, care stă în strinsă și firăscă legătură cu regularea valutei, — vor ieși la iveală, puternice urniri în proprietatea și venitul diferitelor clase ale societății, dar pe de altă parte multe efecte nefavorabile vor fi paralisate prin altele avantajoase.

Statul, ca reprezentant al tuturor cetățenilor, va trage cele mai mari foloase în urma regulării valutare; deasemene exportorul și agronomul încă vor profita ceva în urma unei relațiuni mai urcate.

Importorul, funcționarul și servitorii se vor pute aștepta la o reducțiune în beneficiile lor, cari reduceri însă nu vor fi prea simțitoare.

Sumedenia de rentieri, în urma dobândii scădute, nu 'și vor mai pute satisface pe de ajuns dorințele și astfel vor fi nevoiți să participe la întreprinderi, pentru ca prin munca proprie să-și mărească venitul. Prin întreprinderile nouă se ofere ocaziune de muncă și astfel multe puteri lucrative vor afla aplicare.

Înmulțindu-se întreprinderile în măsură prea mare, în proporțiune cu puterile de muncă, va urma o urcare a prețului muncii.

Simbria urcată va influența asupra prețului produselor, sau asupra beneficiului de întreprindere, prin urmare nu va avé de neapărata urmare scumpirea traiului.

Sub toate împrejurările însă, regularea valutei va accelera puternic dezvoltarea tuturor factorilor economici ai monarhiei și va produce un avânt, ce va pune basa bunăstării țerii și populațiunii.

LEGIslațiune.

Legea de comasări. Între problemele de rezolvat pentru îmbunătățirea situațiunei agriculturii, poate nici una nu este mai importantă, ca chestiunea regulării posesiunii, căci fără această rezolvire nu vom pute înlocui clasa decădută a proprietăților de mijloc

printr'un element nou, iar micul proprietar nu-și va afla asigurată nici odată activitatea sa economică. De când trebuie lucrat pământul mai intensiv și de când nu mai putem ține prețul produselor pe acel nivel, care asigură agricultorului un izvor de câștig rentabil, micul agricultor face trista experiență, că în urma regulării posesiunii urbariale, săvârșite și nesăvârșite, nu mai este în stare a-și câștiga subsistența.

Aproape în țeara întreagă, chiar și acolo unde șesul extins îndrumă către sistemul posesiunilor într'un complex, este risipită proprietatea, așa că micul proprietar trebuie să-și împartă activitatea și să-și sleiască munca vitelor prin umblat fără folos incoace și încolo, fiindu-i imposibil a introduce o economie sistematică. Această stare o găsim și acolo, unde s'a comasat deja, deoarece la noi comasațiunea se face fără a se da o deosebită importanță principiilor sănătoase economice.

Dacă un proprietar ar avea proprietatea comasată în trei sau patru bucăți, ar mai merge, dar în cele mai multe locuri i-se dă împrăștiat în 10 și mai multe părți. Răul se mărește prin procedura de comasare greoaie și foarte costisitoare.

Pentru Transilvania există o lege de comasare modificată în 1892, care însă s'a dovedit necorespunzătoare, dar pentru celelalte părți nu avem o atare lege, ci se procedează după neșce norme învechite. Până când nu se va crea o lege de comasări bună, nici vorbă nu poate fi despre o regulare a posesiunii pe base moderne.

Această problemă se apropie de deslegare, căci precum aflăm, *proiectul noii legi de comasare se va prezenta dietei în decursul anului viitor.*

Este foarte natural, că la alcătuirea acestei legi regimul să țină cont de opiniunea publică. Ministrul de agricultură în conțelegere cu ministrul de justiție a dispus să se adune în decursul acestei ierni informațiuni dela comitate și reuniunile agricole, și că aceste să formeze baza creațiunii legislative.

Arangiamentele de model din străinătate vor servi numai de exemple instructive; legea însăși trebuie acomodatată instituțiilor noastre specifice și intereselor bine pricepute ale agricultorilor nostri.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 19 Decembre 1901.

⊙ Paul Leroy-Beaulieu a scris de curând în „Economiste Français“, că actuala îmbunătățire a piețelor nu însemnează încă o sanare deplină, ci este de a se privi numai ca un progres pe calea reconvalescenței. Căci se mai ivesc încă cazuri de recidivă, cari reîmprospetează amintiri din zilele de curând trecute; pe de altă parte se observă însă și momente îmbucurătoare, cari sunt privite drept presemne pozitive ale unui apropiat viitor mai bun. Pe țirgul de fonduri se observă o animațiune mai mare, fiind în perspectivă împrumuturi mai mari; chiar și în Italia se proiectează o conversiune mai însemnată. Proiectele de împrumuturi, exercierea dreptului de opțiune și etalonul cel scăzut, cu toate că ne aflăm la încheierea anului, sunt tot atâtea dovești, că conducătorii statelor au deplină încredere în stabilitatea piețelor; iar acestea la rândul lor lucrează intensiv spre a procura statelor dispoibilitățile necesare, intru realizarea planurilor lor extinse.

Piețelor europene le este chiar binevenit transportul mare de aur din New-York, prin care se întârește în mod însemnat rezervele de bani gata ale lumii vechi. Aceste exporturi de aur încep a avea un efect neplăcut în America, astfel că bursa din Wallstreet devine nervoasă, de teama că America încă va avea lipsa mare de aur și cu deosebire neguțătorii de grâne din Chicago.

Surplus-reserva Bancilor din New-York a scăzut la suma de circa 6 mil. dollari, astfel că secretarul Gage a accentuat într'o vorbire, că se simte lipsa unei bănci centrale, care să reguleze discontul, iar pentru ușurarea situațiunii financiare a asigurat rescumpărarea anticipată a cuponului de rentă pe 1 Ianuarie în suma de 6·4 mil. dollari.

În London Banca singură conduce piața, fiind spriginită chiar și de stat în direcțiunea aceasta. „Economist“ însă observă, că măsura aceasta, care de present produce o încordare, va avea mai târziu efectul contrar.

În Paris se așteaptă emisiunea împrumutului Chinez. În Berlin discontul privat s'a urcat la 3 procente. Ultimul buletin al Reichsbankului arată o situațiune îmbunătățită.

În monarhia noastră situațiunea țergului monetar este încă de tot favorabilă, și de aceasta împrejurare va profita țergul de fonduri. Mai puțin satisfăcătoare este creșterea continuă a rezervei de bilete, fiindcă Banca noastră centrală în urma decrescerii operațiunilor de escompt perde din mână controlul materialului de discont.

*

Circulațiunea monetelor à K 20 și K 10 în aur. Până la 7 crt. au fost în circulațiune piese à K 20— aur în valoare de K 35·1 milioane și piese à K 10— aur în valoare de K 10.450.000—. Circulațiunea totală a monetelor de aur reprezintă deci K 45.550.000—.

*

Venitul anual al Băncii Austro-Ungare. Conform ultimei situațiuni a Băncii Austro-Ungare poziția: „Venituri la interesele scrisurilor fonciare“ arată suma de K 15·55 milioane, față de K 20·18 milioane în aceeași perioadă a anului trecut. Considerând că interesele scrisurilor fonciare recer rotund K 3 milioane, mai rămâne pentru anul curent un venit de rotund K 12·5 milioane. Cheltuelile au atins aproximativ aceeași sumă, ca și în anul expirat, urcându-se până la 7 crt., la K 9·6 milioane, față de K 9·9 milioane în aceeași perioadă a anului premergător. Cu considerare la venitul redus, dividendul anului 1901 va fi, de sine înțeles, mai mică decât în 1900, când s'a dat câte K 79·7 după acțiunile à K 1400—; dividendul anului 1901 însă probabil nu va fi cu mult mai mică decât 5%.

COMUNICAȚIUNE.

Navigabilitatea Oltului. Conform unei ordinațiuni a ministrului de agricultură s'au terminat planurile de regulare a tuturor rîurilor navigabile. Între aceste este și Oltul. Realizarea acestui plan însă nu se poate efectui până când nu va lua și România în programul său de acțiune navigațiunea pe Olt, respective regularea acestui rîu pentru ca să devină navigabil.

*

Asignațiuni postale telegrafice. Pe cale telegrafică se puteau asigura până acum bani, precum se știe, numai dela un oficiu telegrafic de stat la alt oficiu telegrafic de stat. In sensul unei recente ordinațiuni a ministrului de comerț însă vor primi pe viitor asemenea asigurațiuni până la K 1000— toate oficiile telegrafice împreună cu poșta și toate oficiile postale, la sediul cărora se află un oficiu telegrafic de stat, fără considerare, dacă locul de destinațiune are sau nu oficiu postal resp. oficiu telegrafic. Prin urmare pe viitor posibilitatea de a asigura bani pe cale telegrafică este condiționată numai de impregiurarea, ca locul de predare să aibă oficiu telegrafic de stat; deci vor pute plăti asigurațiuni de bani telegrafice chiar și oficiile, in sediul cărora nu se află oficiu telegrafic de stat. Oficiile telegrafice dela gări, — private, apoi stațiunile telegrafice, publice și private, rămân și de aci încolo exchise dela manipulațiunea asigurațiunilor postale telegrafice. Pe foaia de justificare și in adresa telegrammei de asigurație este a se indica totdeauna oficiul postal chemat a plăti suma asigurațată. Dacă adresatul nu domiciliază in sediul oficiului postal al locului de destinațiune, ci in vre-o altă comună din cercul aceluia, atunci in adresa foaiei de justificare și in textul telegrammei trebuie să fie indicat și domiciliul adresatului. Oficiile postale sunt autorizate a plăti nu numai asigurațiunile telegrafice din țară, ci și cele din străinătate (inclusive Austria și țările ocupate), dacă sosesc calculate in valută de coroane.

INDUSTRIE.

Prelegeri pentru meseriași. Comitetul „Asoc. pentru sprijinirea învățaceilor și sodalilor români in Brașov“ a început o serie de prelegeri publice pentru meseriași. Prima prelegere s'a ținut Duminecă la 8 Dec. n. a. c.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Mercur“, societate comercială pe acțiuni sub licidare in Dej, a convocat pe 28 Decembrie a. c. adunarea generală ordinară, pe lângă următoarea ordine de di: 1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte a notarului și alor 2 scrutători, cari vor verifica și procesul verbal. 2. Raportul licidatorilor și al comitetului de supraveghiere. 3. Aprobarea bilanțului și a conspectului despre rezultatul licidării până in 30 Novembre 1901. 4. Decidere asupra absolvării licidatorilor și a comitetului de supraveghiere de sub responsabilitate pe anul expirat. 5. Suplinirea prin alegeri a posturilor de licidatori și membri de supraveghiere, cari prin eventuale abdicări vor deveni vacante. —

Din raportul anual al licidatorilor, publicat in zilele trecute, extragem următoarele: licidarea s'a decis in adunarea generală ordinară dela 6 Novembre 1900; licidatori au fost aleși d-nii Dr. Liviu Micșă, Alexandru Oprîș, Augustin Pîntea și Iuliu Pop; comitetul de supraveghiere este compus din d-nii: Demetriu Baican, Stefan Bușița și Paul Goron. La vânzarea mărfurilor societății s'au obținut 68·46% din prețul de cumpărare, realizându-se din marfa cumpărată la timpul său de societate cu K 27,471—, suma de K 18,780·94, deși prețul de cumpărare după părerea pricepătorilor ascultați, a fost din lipsă de orientare sau poate și din alte motive, horibil de înalt. „In de-

cursul activității noastre — dic licidatorii in raportul lor — am scrutat și cauzele pierderii și am aflat, că aceea este a se atribui deosebi conducerei rele și manipulații necredincioase a averii societății. Conform rezultatului scrutării am și făcut arătare criminală contra fostului director executiv, Simion Rus, la tribunalul reg. din Dej, unde procedura s'a și pus in curgere și actualmintea este in stadiul investigații. In decursul procedurii criminale am validat și daunele descoperite, dela rezultatul acesteia depinde, ca averea societății in parte barem să se restituie“.

Bilanțul datat la 30 Novembre a. c. conține următoarele: Active: Cassa in numerar K 153·08; Debitori K 7276·79; Spese de proces anticipate K 260—; Perdere: K 44,748·65. Pasive: Capital social K 45,057—; Cont Curent („Someșana“) K 7381·52. Din Conspectul separat despre mersul licidării dela 6 Novembre 1900 până la 30 Novembre 1901 se vede că: din marfa in valoare de K 27,471·86 s'a încasat K 18,780·94, deci s'a pierdut K 8690·92 (31·64%). Pretensiuni au fost K 11,591·36, din cari s'a încasat K 4225·95. Totalul intratelor a făcut K 23,445·78. Datorii s'au plătit la creditori diverși K 3546·21, la „Someșana“ K 13,140·88, rămânând rest K 7381·52, plus interesele. Spesele au fost de K 5851·76.

DIN REUNIUNI.

Reuniunea rom. de agricultură din cott. Sibiu. Din raportul general al acestei reuniuni pe 1900 — ca continuare la cele publicate in Nr. tr. — mai dăm in extras următoarele:

6. *Tovărășiile agricole* sunt organe auxiliare ale reuniunii, căreia au să-'i dee mână de ajutor intru ajungerea scopurilor sale: prin procurarea de mașini și unelte economice, semințe, cărți folositoare, etc. pe seama locuitorilor din comunele, unde ele se înființează.

S'au înființat astfel de tovarășii in comunele: Apoldul român, Avrig, Gura-riului, Gușterița, Lancrêm, Mohu, Roșia-săsească, Săcădate, Sebeșul-săsesc și Seliște. Dintre aceste lucră mai cu zel și cu spor: a) *Tovărășia din Sebeșul-săsesc*, care dispune de o mașină de imblătit cu vapor, mașină de semănat grâu, cucuruz și napi, mașină de semănat trifoiu, un plug de săpat (Planet junior), un tăvălug și un prior, toate in preț de K 9581·48. Această tovarășie a proiectat și înființarea unei pivnițe comune; b) *Tovărășia din Apoldul-român*, care in 1900 a câștigat dela mașina sa de imblătit 1025 ferdele de grâu, 160 de ovės și 43 de orz, cari s'au distribuit intre membrii tovarășiei; c) *Tovărășiile din Lancrêm, Roșia-săsească și Gura-riului.*

Tovărășii inregistrate in regulă, ce e drept, nu s'au înființat in timpul din urmă, cu deosebire din cauza multor spese ce se cer la inregistrarea lor; dar — cum se constată in raport — aproape in toate comunele cutreerate de reuniune, fruntașii insoțiți s'au provăd și mereu se provăd cu fel și fel de mașini și unelte, pe cari le pun spre folosire la dispoziția obștei.

7. *Insoțiri de credit sătesci sistem. Raiffeisen* înființate la stăruința Reuniunii sunt in următoarele comune: Aciliu, Apoldul-român, Bungard, Mohu, Pianul-român, Poplaca, Rêchita, Roșia-săsească și Vestem.

Insoțirea din Aciliu operează cu un capital de K 15,000— și are 75 membri. Direcțiunea a proiectat, ca din profitul anilor viitori să despăgubească pe

membri în casuri de primejduirea vitelor; însoțirea din *Apoldul-român* a avut pretensiuni de K 22,215·20 și datorie la bănci K 16,000—; însoțirea „*Bungărzana*” din Bungard cu 35 membri, are pretensiuni în suma de K 7075·51. Această însoțire se ocupă și cu înființarea unei reuniuni de înmormântare; însoțirea din *Mohu* are 215 membri. Pretensiunile însoțirii ating cifra de K 29,000—; însoțirea din *Pianul-român* cu 109 membri în 1900 a avut pretensiuni la membri în suma de K 11,076—; însoțirea din *Rêchita* cu 40 membri, are pretensiuni la membri K 4715·40; însoțirea din *Roșia-săsească* cu 46 membri, are pretensiuni la membri de K 6990—; însoțirea din *Vestem* cu 56 membri, are pretensiuni în suma de K 4410—; ear cea din *Poplaca* nu s'a inactivat până la data de față.

Toate aceste însoțiri lucrează cu spor întru ridicarea nivelului moral și material al societărilor.

Colecțiunea de modele din industria de casă. Intenționând înființarea unui muzeu de lucruri din industria de casă, reuniunea a făcut în anii trecuți un apel, în urma căruia au încurs numeroase modele de cusături. *Biblioteca Reuniunii* constă din 11 publicațiuni economice. *Averca Reuniunii* în bani constă din K 5685·97 fond neatacabil; iar K 2457·86 (fondul de premii al expozițiilor de vite, prisos din prețul vitelor, investițiuni în acții și bani gata), în total K 8143·83. Budgetul pentru 1902 este statorit cu K 2410 la intrate și tot atâta la eșite. *Membrii.* Reuniunea are 2 membrii fondatori, 1 onorar, 10 pe viață, 589 ordinari și ajutători, în total 602.

Reuniunea și-a ținut *adunarea generală* din acest an (XIII) Duminecă la 15 Decembre a. c. în comuna *Aciliu*. A fost presedată de dl *D. Comșa*, presid. reuniunii și au participat, pe lângă întreg poporul din comună, dd. *Petru Dragiș*, protopretorul cerc. Seliște, *Dr. Ioan Stroia*, protopresbiter în Seliște, și alți domni din Seliște, Tilișca, Gurariului și Gușterița. În această adunare comitetul și-a făcut darea de seamă despre munca sa în an. tr. și dl președinte a îmbogățit cunoștințele locuitorilor de acolo cu nouă cunoștințe practice din diferiți rami ai economiei, îndeosebi privitor la cultura viilor și a economiei de vite. Le recomandă înființarea unei pepiniere de viță americană, prăsierea vitelor de rasa Pinzgau și introducerea culturii de nutrețuri artificiale. În fine s'au distribuit poporului broșuri din biblioteca Reuniunii.

Trageri la sorți.

Losuri turcesci de cale ferată (3%) d. a. 1870.

(Tragerea 191 din 1 Dec. 1901).

Au eșit la sorți următoarele câștiguri:

Nr.	Frci	Nr.	Frci	Nr.	Frci	Nr.	Frci
82507	1000	483327	1000	909891	3000	1624469	3000
84914	1000	492264	3000	942680	6000	1653262	600000
105709	3000	541869	1000	998670	3000	1698868	1000
183824	3000	548096	1000	1081484	1000	1712385	1000
201243	1000	548097	1000	1087086	1000	1754616	6000
201245	3000	548099	1000	1087089	1000	1754619	1000
233836	1000	560323	60000	1115548	20000	1758071	1000
265381	1000	579000	1000	1123429	1000	1758075	20000
270523	6000	660670	6000	1139229	3000	1817867	6000
434634	1000	743689	3000	1222301	3000	1825528	1000
447958	1000	750431	3000	1263993	1000	1836341	1000
456280	6000	789964	1000	1538349	1000	1930988	1000
475045	3000	847774	1000				

Alte 750 losuri câștigă câte 400 franci. Rambursarea ab 1 Ian. 1902 cu câte 58% ale nominalului câștigurilor.

Avis.

Spre a nu ocupa un loc prea mare în cadrul și de altminterlea restrins al acestei reviste cu consemnarea tragerilor la sorți, trebuie să renunțăm la publicarea *câștigurilor minimale* ale diferitelor soiuri de losuri. În schimb însă vom da abonaților noștri, în mod gratuit, ori-ce informațiuni ce ni-se vor cere asupra tragerilor la sorți, și anume vom răspunde în „*Posta Redacțiunii*” tuturor abonaților, cari ne vor comunica numerii losurilor lor, la întrebarea dacă aceste au fost sau nu trase la sorți.

Redacțiunea.

Calendarul săptămânei.

(22—28 Decembre st. nou).

Țițe	Cal. Greg.	Cal. Iulian
Dum.	22 Dimitriu	9 † Zemis. S. Anei
Luni	23 Victoria	10 Mci. Mina și Ermog.
Marti	24 Adam și Ev.	11 Cuv. Daniil Stâlp.
Merc.	25 Nașc. Chr.	12 † Păr. Spiridon
Joi	26 Stef. M.	13 Muc. Axentiu
Vineri	27 Ioan Evan.	14 Muc. Tirs
Sâmb.	28 Pruncii nev.	15 Muc. Eleuteriu

Tirgurile (Bâlcuirile).

(15—31 Decembre st. v.)

Decembre 15. Aita mare. 16. Zarand. 17. Buteni. Geoagiul de jos.² 19. Alparet (până în 20-lea). Argiehat (până în 20-lea). Mociu (până în 20-lea). 20. Macfalău² (15—16 tirg de rimători). 21. Apoldu mic. 24. Chișineu. 25. Boroșineu. Ciuc-Sepviz.¹ Chezdi-Oșorheiu.² Cohalm.² Sibiu (2 zile mai înainte tirg de cai, 2 zile înainte de aceasta tirg de vite cornute). 26. Coțmani. 27. Vinerea. 28. Cehul din din Selagiu.¹ Cluj.² Ilieșfalău în Secuime. Radnoth. 29. Hadad (până în 30-lea). 30. Kő-Boldogfalva. Nadlac. 31. Capolnaș. Lăpușul românesc.¹

⁰ = ⁰ în aceeași zi și tirg de vite, ¹ = 1 zi, înainte tirg de vite, ² = 2 zile înainte tirg de vite, etc.

Gorespondent

se caută pentru un birou comercial din Viena.

Vor fi considerați numai oferenti, cari au terminat cu succes o școală sau academie comercială și posed pe deplin limba română și germană.

Oferte se vor adresa la

Redacțiunea „*Revistei Economice*”
în Sibiu.

